

پیام تسلیت رهبر انقلاب اسلامی در پی درگذشت آیت... مصباح یزدی

فقدان آیت‌ا... مصباح، خسارتی برای حوزه معارف اسلامی است

حضرت آیت‌ا... خامنه‌ای در پیامی درگذشت عالم ربانی، فقیه و حکیم مجاهد آیت‌ا... مصباح یزدی را تسلیت گفتند.

متن پیام رهبر انقلاب اسلامی به این شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

با تأسّف و تأثر فراوان خبر درگذشت عالم ربانی، فقیه و حکیم مجاهد، آیت‌ا... آقای حاج شیخ محمدتقی مصباح یزدی را دریافت کردم. این خسارتی برای حوزه علمیه و حوزه معارف اسلامی است. ایشان متفکری برجسته، مدیری شایسته، دارای زبان گویایی در اظهار حق و پای با استقامتی در صراط مستقیم بودند. خدمات ایشان در تولید اندیشه دینی و نگارش کتب راهگشا و در تربیت شاگردان ممتاز و اثرگذار و در حضور انقلابی در همه میدان‌هایی که احساس نیاز به حضور ایشان می‌شد، حقا و انصافا کم‌نظیر است. پارسیای و پرهیزکاری خصلت همیشگی ایشان از دوران جوانی تا آخر عمر بود و توفیق سلوک در طریق معرفت توحیدی، پاداش بزرگ الهی به این مجاهدت بلندمدت است. اینجانب که خود سوگوار این برادر قدیمی و عزیز می‌باشم، به خاندان گرامی و فرزندان عالم و صالح و دیگر بازماندگان ایشان و نیز به شاگردان و ارادتمندان این معلم بزرگ و به حوزه علمیه تسلیت عرض می‌کنم و علو درجات ایشان و مغفرت و رحمت‌الهی را برای ایشان مسألت می‌نمایم.

سیدعلی خامنه‌ای / ۱۳ دی ۱۳۹۹

جامع علم و بصیرت

حجت‌الاسلام مهدی ابوطابی

عضو هیات علمی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

آیت‌ا... مصباح یزدی از اساتید برجسته حوزه علمیه قم بوده که به‌دلیل اشراف به علوم مختلف به حق می‌توان ایشان را علامه خطاب کرد. ایشان در رشته‌های علمی فقه، اصول، تفسیر، کلام، فلسفه، عرفان و اخلاق از بزرگ‌ترین اساتید حوزه علمیه بهره بردند و حتی نسبت به فلسفه غرب و علوم انسانی و زبان خارجی و برخی علوم تجربی نیز اشراف پیدا کردند. مقام معظم رهبری ایشان را فقیه، فیلسوف، متکلم و عالم برجسته‌ای دانستند که خلا شخصیت‌های بزرگی چون علامه طباطبایی و شهید مطهری را در زمان ما پر کردند.

تحصیلات و آثار علمی: در موضوع فقه و اصول آیت‌ا... علامه مصباح یزدی حدود هشت سال در درس فقه مرحوم آیت‌ا... بروجردی، ۸ سال در دروس حضرت امام خمینی و ۱۵ سال در درس فقه آیت‌ا... بهجت و تا ۲ سال در درس آیت‌ا... اراکی شرکت می‌کردند. علامه مصباح در جلسات درس تفسیر علامه طباطبایی شرکت کردند و سپس با استفاده از ارشادات و تعلیمات خصوصی ایشان به قدری در این وادی پیش رفت که علامه طباطبایی کار بازخوانی تفسیر المیزان را قبل از چاپ و نشر، به او سپرد. ایشان اولین درس تفسیر موضوعی را در حوزه قم شروع کردند که بعدها تحت عنوان مجموعه معارف قرآن منتشر شد. استاد مصباح اسفار و شفا را نزد حضرت علامه طباطبایی (ره) فراگرفت و با به‌کارگیری شیوه فلسفی آن بزرگوار، خود به برخی نوآوری‌ها و ابتکارات در این زمینه پرداخت. ایشان پس از مطالعه و تحقیقات فراوان کتاب ارزشمند حاشیه بر نه‌ایة‌الحکمه و کتاب آموزش فلسفه را نوشتند. استاد علاوه بر تبجر در فلسفه اسلامی از فلسفه غرب نیز اطلاع کافی داشتند. اشاره‌ها و تطبیق‌های فراوان ایشان در زمینه مکاتب مختلف فلسفه غرب، گواه صدق این مدعاست. استاد مصباح یزدی از اساتیدی همچون علامه طباطبایی و آیت‌ا... انصاری همدانی و آیت‌ا... العظمی بهجت در مباحث اخلاقی و عرفان‌نظری و عملی استفاده کردند.

تدریس: حضرت علامه مصباح از سال‌ها قبل از انقلاب در مدرسه حقانی و مراکز مختلف علمی حوزه به تدریس و تربیت طلاب در سطوح مختلف علمی پرداختند. ایشان برای اصلاح در نظام آموزشی حوزه و توانمندی طلاب به مباحث و علوم روز در تأسیس و به‌روزرسانی مراکز علمی مثل مؤسسه در راه حق، بنیاد باقرالعلوم (ع)، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه نقش داشتند. جلسات نقد و مناظره علمی به ویژه با مارکسیست‌ها از جمله فعالیت‌های علمی آیت‌ا... مصباح بوده است.

آیت‌ا... مصباح تا پایان عمر از طرف مقام معظم رهبری، ریاست مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) ابرهعهده داشتند که یکی از بزرگ‌ترین مراکز آموزش علوم انسانی و سطوح عالی علوم حوزوی در حوزه علمیه قم است که چندین هزار طلبه و فارغ التحصیل و ده‌ها

استاد برجسته در سطوح عالی حوزوی و دانشگاهی دارد. صدها کتاب، پایان‌نامه، رساله، مجلات علمی پژوهشی در حوزه علوم انسانی اسلامی از محصولات این مؤسسه مبارک است. علامه مصباح از طریق تربیت شاگردان در قبل و بعد از انقلاب کادر علمی و اجرایی

برای بخش‌های مختلف نظام جمهوری اسلامی تربیت کردند.

فعالیت سیاسی اجتماعی: آیت‌ا... مصباح از ابتدای دهه ۴۰ جزو تشکل انقلابی مدرسین حوزه علمیه بود و در کنار آقایان مشکینی، جنتی، ربانی شیرازی، هاشمی رفسنجانی و ... به مبارزه با رژیم شاه پرداختند. امضای ایشان در تمام اعلامیه‌های صادر شده علیه رژیم شاه توسط مدرسین حوزه و همچنین نقش ایشان در تولید دو نشریه سیاسی یعنی و انتقام، از شواهد اساسی مبارزات ایشان قبل از انقلاب اسلامی است. بعد از انقلاب نیز ایشان با حضور در مجلس شراکان، جامعه مدرسین، عضو شورای عالی مجمع جهانی اهل بیت (ع)، شورای عالی انقلاب فرهنگی، سخنرانی قبل از خطبه‌های نماز جمعه تهران و ... به فعالیت‌های سیاسی اجتماعی خود ادامه دادند و مورد توجه امام خمینی و مقام معظم رهبری بودند. شهید بهشتی از ایشان با عنوان «مصباح دوستان» و امام خمینی از ایشان با عنوان «زوهشادتین» و مقام معظم رهبری از ایشان به عنوان عالم با اخلاص و «جامع علم و بصیرت و صفا» و از «برکات ماندگار حوزه» و «عقبه‌تئوریک نظام» یاد کردند.

رونمایی از تمبر یادبود سردار دل‌ها

رئیس جمهوری همزمان با سالگرد شهادت سپهبد حاج قاسم سلیمانی از تمبر یادبود «سردار دل‌ها» رونمایی کرد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، حسن روحانی در حاشیه جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا، ضمن رونمایی از تمبر یادبود سردار دل‌ها، شهید حاج قاسم سلیمانی ابراز امیدواری کرد همه بتوانیم راه آن شهید و ال‌امقام را ادامه دهیم.

رهبر انقلاب بر پیکر مرحوم آیت‌ا. مصباح یزدی نماز خواندند

وداع با مصباح انقلاب

<div><div> </div>سیدحسین امامی</div>	
<div><div> </div>جام جم</div>	
<div><div> </div></div>	

نماز میت توسط آیت ا... محمد محمدی‌ری‌شهری، تولیت آستان مقدس حرم عبدالعظیم حسنی (ع) بر پیکر آیت‌ا... مصباح یزدی اقامه شد. پیکر مرحوم مصباح یزدی عصر دیروز به مشهد مقدس منتقل و در حرم مطهر رضوی طواف داده و به‌صورت محدود تشییع شد. بر اساس برنامه اعلام‌شده، پیکر مصباح یزدی امروز به قم منتقل می‌شود و فردا در شهر مقدس قم تشییع و خاکسپاری خواهد شد. آیت‌ا... محمدتقی مصباح یزدی به دلیل بیماری، عصر جمعه ۱۲ دی‌دار قانی را وداع گفت.

گذری بر ابعاد شخصیت و زندگی آیت‌ا... مصباح یزدی

مجاهدت بدون خستگی

آیت‌ا... مادر خواب‌دیده بود قرآن به دنیا آورده است. روحانی بزرگ یزد آن را تعبیر کرد: «خدا به شما فرزندی مرحمت خواهد کرد که حامی قرآن خواهد بود.» ۱۱ بهمن ۱۳۱۳ شمسی در سالروز تولد پیامبر اکرم (ص) محمدتقی به دنیا آمد. او را به مدرسه فرستادند تا خواندن و نوشتن بیاموزد. بسیار باهوش و ممتاز بود. سال ۱۳۲۶ وارد حوزه علمیه یزد شد. دروس مقدمات و سطح حوزوی را نزد استادانی چون محمدعلی نحوی، سید علی مدرسی و میرزا محمد انواری در مدت چهار سال به پایان رساند. در کنار دروس رسمی حوزه، برخی از علوم دیگر مانند فیزیک، شیمی، فیزیولوژی و زبان فرانسه را پیش یک روحانی به نام محقق رشتی آموزش دید. در سال ۱۳۳۰ همراه خانواده عازم نجف اشرف شد.

به علت مشکلات مالی خانواده، تمام وسایل زندگی حتی کتاب‌های خود را در نجف فروخت اما وضعیت چنان دشوار بود که ناچار به ایران بازگشت. سال ۱۳۳۱ در مدرسه فیضیه قم حجره‌ای گرفت که به فرموده خودش، حجره‌ای محقر در زاویه مدرسه زیر پله بود؛ سقفی نمور داشت و آفتاب به آن نمی‌تابید اما او که تشنه معارف اسلامی بود، چنان با تلاش به تحصیل می‌پرداخت که بیش از پنج تا شش ساعت برای استراحت و خواب وقت صرف نمی‌کرد.

«مکاسب» و «کفایه‌الاصول» را نزد مرحوم آقا مرتضی حائری و شیخ عبدالجواد جبل عاملی آموخت. سپس حدود هشت سال در درس خارج آیت‌ا... بروجردی حاضر شد. در اوایل امتحان درس خارج، دانش پژوه ممتاز معرفی گردید. در ۲۷ سالگی به درجه اجتهاد نائل آمد. باین حال تا هشت سال در دروس فقه و اصول حضرت امام خمینی، تا دو سال در درس آیت‌ا... اراکی و تا ۱۵ سال در درس فقه آیت‌ا... بهجت شرکت می‌کردند که افزون بر مباحث علمی در مسائل اخلاقی و عرفانی نیز از محضر ایشان بهره‌مند شدند. دیگر استاد تأثیرگذار در شخصیت او، علامه طباطبایی بود که تفسیر و فلسفه‌ای از محضر ایشان آموخت تا آنجا که در نگارش تفسیر شکوهمند المیزان نیز ایفای نقش کرد.

یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های علمی آیت‌ا... مصباح تربیت متخصصان علوم دینی صاحب‌نظر در علوم انسانی بوده است. در سال ۱۳۵۳ پس از ترک مدرسه حقانی، همکاری خود را با بخش آموزش مؤسسه در راه حق، آغاز کرد. برگزاری دوره‌های آموزشی برای طلاب جهت پاسخگویی به شبهات، به تأسیس بنیاد فرهنگی باقرالعلوم (ع) انجامید. سرانجام سال ۱۳۷۴ به‌فرمان حضرت امام خمینی «مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی» با هدف تبیین

فرمانده کل سپاه: هر عمل دشمن را قاطعانه پاسخ می‌دهیم

سرلشکر حسین سلامی همراه با دریادار پاسدار علیرضا تنگسیری، فرمانده نیروی دریایی سپاه همزمان با نخستین سالگرد شهادت حاج‌قاسم سلیمانی در بازدید از یگان‌ها، سامانه‌ها و تجهیزات نظامی مستقر در جزیره ابوموسی، میزان آمادگی‌های دفاعی و رزمی آنان را ارزیابی کرد. سلامی در حاشیه این مراسم با تأکید بر این‌که هیچ تهدید و تعرضی از سوی دشمنان را رها نخواهیم کرد، گفت: ما هم در عمل نشان داده‌ایم و هم در بیان می‌گوییم هر عملی از سوی دشمن علیه ما سر بزنند، آن را با ضربه‌ای متقابل، قاطع و مستحکم پاسخ می‌دهیم.

نگاهی به ابعاد شخصیتی استاد علامه محمدتقی مصباح یزدی

روشنفکر حوزوی

حجت‌الاسلام سیداحمد غفاری قره‌باغ

عضو هیات علمی مؤسسه حکمت و فلسفه ایران

آیت‌ا... **شخصیت علمی استاد علامه:** دستاوردهای علمی چنین عالم بزرگی را نمی‌توان در این مجال ضیق و اندک معرفی کرد. اما نگاهی به فهرست وسیع آثار و قلم و بیان این استاد فرزانه، حاکی از تبجر علمی ایشان در عرصه‌های مختلف علمی است، که بخشی از آنها مربوط به دوران پیش از انقلاب و برخی مربوط به بعد از انقلاب می‌باشد. در اینجا نظر به گسترده‌گی فراوانی این کتاب‌ها، به برخی از مهم‌ترین آنها اشاره می‌شود که عبارتند از: خداشناسی، کیهان‌شناسی، انسان‌شناسی، راه و راهنماشناسی،

معارف قرآن، اخلاق در قرآن، فلسفه اخلاق، جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن، حقوق و سیاست در قرآن، اسلام و اخلاق، آموزش فلسفه، شرح نه‌ایة‌الحکمه، شرح جلد اول اسفار اربعه، شرح جلد هشتم اسفار اربعه،

دروس فلسفه اخلاق، خودشناسی برای خودسازی، بر درگاه دوست، نقدی فشرده بر اصول مارکسیسم، آموزش عقاید، قرآن در آئینه‌ی نهج البلاغه، نگاهی گذرا به نظریه ولایت‌فقیه، ته‌اجم فرهنگی، نظریه سیاسی در اسلام، آذر خشی بر آسمان کرلا و ...

حضرت علامه مصباح یزدی از نظر علمی، مصداق تام و کامل برای مفهوم روشنفکر حوزوی بود و شاید کسی به اندازه وی در علوم انسانی تسلط نداشته باشد؛ ایشان همچنین در علوم انسانی غرب نیز تسلط داشتند و تسلط او بر مباحث علوم انسانی غربی در ارزیابی‌های علمی، به‌روشنی مشاهده می‌شود. ایشان روحیه‌ای کاملاً محققانه، نقادانه و هوشمندانه داشت و ملتفت ظرافت‌های مباحث علمی و مجتهدکامل در مباحث علوم انسانی بود.

شخصیت معنوی استاد مصباح: یکی از ابعاد کمترشناخته‌شده حضرت آیت‌ا... مصباح یزدی ویژگی‌های خاص اخلاقی ایشان است. آیت‌ا... مصباح یزدی را می‌توان از اساتید برجسته اخلاق نظری و عملی در دوران معاصر دانست. علاوه بر شاگردی ایشان نزد آیت‌ا... العظمی بهجت و استفاده‌های معنوی فراوانی که ایشان از علامه طباطبایی نمودند، می‌توان مدعی شد که درس اخلاق ایشان یکی از درس‌های اخلاق برجسته در کشور بود. علاوه براین، ایشان از فروتنی و خضوعی مثال‌زدنی برخوردار بودند که برای کسانی که از دور با شخصیت ایشان آشنایی داشتند، قابل‌تصور نیست. صرفاً به‌عنوان یک مثال در این زمینه، می‌توان به سخن ایشان در جمع مسؤولان همایش روز جهانی فلسفه اشاره کرد؛ مسؤولان همایش درخواست کردند آیت‌ا... مصباح یزدی به عنوان رئیس فلسفه اسلامی، در این همایش به ایراد سخن بپردازند؛ علامه در واکنش به این درخواست، مسؤولان این همایش را به مراجعه به حضرت استاد جوادی‌آملی تشویق کردند و فرمودند: «اگر ما اینجا برای چند طلبه بحث فلسفی مطرح می‌کنیم، معنایش این نیست که نام بنده در کنار حضرت آیت‌ا... جوادی‌آملی درده شود؛ من این را واقعاً از دل می‌گویم و ایشان را از فاختر عالم اسلام می‌دانم و مفتخرم که دست ایشان را ببوسم. به‌طور معمول هروقت خدمت ایشان شرفیاب می‌شوم، سعی می‌کنم این کار را انجام بدهم.»

این در حالی است که به اذعان بسیاری از پژوهشگران فیلسوف، علامه مصباح از بزرگان فلسفه معاصر و از نوادر موجود در این زمینه بودند. اما میزان خضوع و فروتنی و نحوه بیان ایشان در مورد عالم معاصر آیت‌ا... جوادی‌آملی، حاکی از روح بزرگوار و منش عرفانه و عالمانه ایشان بود.

همچنین به این نکته نیز اشاره کنیم که قبل از پیروزی انقلاب، عده‌ای از بازاریان قم خدمت آیت‌ا... العظمی بهجت آمده و از ایشان درخواست کرده بودند که خودشان با یک نفر از روحانیون مورد تأییدشان، یک درس اخلاق برگزار نمایند. آیت‌ا... العظمی بهجت فرموده بودند که جناب آقای مصباح یزدی در این زمینه مورد تأیید من است. بروید از ایشان بخواهید و من هم از ایشان می‌خواهم که درس اخلاق رایان کنند.

شخصیت مبارزاتی پیش از پیروزی انقلاب اسلامی: استاد مصباح، در دوره رژیم ستمشاهی، مبارزات گسترده‌ای را بر ضد آن رژیم و عوامل آن انجام دادند که بخش شایان‌توجهی از زندگی ایشان را در برمی‌گیرد. در ماجرای «انجمن‌های ایالتی و ولایتی» و «نهضت روحانیت» به‌به‌ری امام راحل مشارکت فعالی داشتند. ایشان در ماجرای دستگیری و حبس امام خمینی (ره) در زندان قیطریه، نامه مفصلی خدمت ایشان ارسال کردند که در آن، ضمن تأیید و تشویق امام برای ادامه نهضت و گزارش اوضاع پس از دستگیری ایشان، آژاندی ایشان از زندان را پیش‌بینی کردند. این نامه موجب خرسندی امام شد و ایشان از طریق آقای حاج حسن صاعی، از استاد مصباح تشکر کردند.

از ابتکارات شهید بهشتی در پیش از انقلاب، برقراری جلسات بحث درباره «حکومت اسلامی» بود. شهید بهشتی که به هوشمندی و آینده‌نگری مشهور بود، بدین می‌اندیشید که پس از پیروزی انقلاب، مبنای انقلاب چه خواهد بود؛ و اگر قرار بود مینا حکومت اسلامی باشد، آیا طرحی مدون و جامع از آن وجود خواهد داشت یا خیر.... بدین منظر جلساتاتی را با حضور آقایان مشکینی، ربانی شیرازی، باهنر، مفتاح، مکرم، سجانی، مصباح و جمعی دیگر برگزار نمود و آنان برای آن که رژیم به ماهیت آن پی نبرد و درصدد به تعطیلی کشاندن آن نبرنایند، نام آن را مباحث «ولایت» نهادند.

استاد مصباح، دبیری این جلسات را بر عهده گرفته بود. در آثنای کار برخی آقایان زندانی را تبعید شدند و شهید بهشتی نیز به امان سفر کرد که سفر او پنج‌سال به طول انجامید؛ اما استاد مصباح برای ادامه کار از آقایان مظاهری، مرحوم محمدی گیلانی و یزدی دعوت به همکاری کرد. با بازگشت شهید بهشتی، محصول تلاش‌های چندساله به تهران انتقال می‌یابد که مع‌الاسف، ساواک آن دفتر را تعطیل می‌کند و فیش‌های تحقیقاتی و دست‌نوشته‌ها از بین می‌رود.

از دیگر فعالیت‌های ایشان در مبارزه با استبداد، همکاری با نشریه مخفی «بعثت» سپس تأسیس نشریه انقلابی «انتقام» بود. نشریه انتقام با انگیزه مبارزه با دستگاه طاغوت و گسترش اندیشه‌های امام و حمایت از روحانیت با همکاری برخی علاقه‌مندان به امام و با مدیریت استاد مصباح چاپ می‌شد. این نشریه که مفاد آن گاه با واسطه‌هایی از رادیوهای خارجی پخش می‌شد، بارقه‌امیدی در دل شیفتگان امام ایجاد کرده بود که آنها را به مبارزه تشویق می‌کرد و از سوی دیگر، رعب و خشم رژیم شاه را افزون ساخته بود. همچنین، ایشان پیش از انقلاب اسلامی، خطر نفوذ مارکسیسم را گوشزد می‌کرد و با تألیف و تدوین کتاب‌ها و جزوات و نیز تشکیل کلاس‌های نقد مبانی مارکسیسم، به گفتار خود جامعه عمل می‌پوشاندند.

همچنین با پرده‌برداری از سخنان برخی روشنفکران و نیز نقد تز «اسلام منهای روحانیت» پرده از افکار شوم دشمنان اسلام و انقلاب برمی‌داشتند. حساسیت و قاطعیت ایشان در برخورد با این مسائل، چنان بود که گاه برخی از دوستان انقلاب نیز بر ایشان خرده می‌گرفتند و ایشان را به نرمش در برابر مسائل پیش‌آمده سفارش می‌کردند؛ اما استاد با عزمی پولادین، از مبانی دین مقدس اسلام و از اصول آن از جمله توحید، معاد و نبوت که در آن روز مورد حمله

ال‌تقاق‌گرایان بود، دفاع می‌کردند و در این راه از سخنرانی، مناظره، تألیف کتاب و مقاله و دیگر ابزارهای تبلیغی بهره می‌بردند و از توهین و تهمت و ته‌اجم احدی نمی‌هراسیدند.

مجاهدات سیاسی پس از پیروزی انقلاب: در دوران بیش از چهار دهه پس از انقلاب نیز، آیت‌ا... مصباح در مقاطع مختلفی برای کمک به انقلاب اسلامی به میدان آمده‌اند که یکی از بارزترین این مقاطع، در دوران هجمه برخی اصلاح‌طلبان به ارزش‌های انقلاب اسلامی بود، که ایشان آبروی حوزوی و علمی خویش را مخلصانه به میدان دفاع از انقلاب آوردند و تا جایی پیش رفتند که در دفاع از اسلام و انقلاب، دشمنان کشور به ایشان انواع اهانت‌ها را روا داشتند؛ ولی ایشان دست از ادای تکلیف برنداشتند و به راه خویش ادامه دادند. تا حدی که در سال ۷۸ رهبر معظم انقلاب، خودشان در دفاع از این شخصیت برجسته در برابر هجمه‌ها ورود کردند و فرمودند: «بنده نزدیک به ۴۰ سال است جناب آقای مصباح را می‌شناسم و به ایشان به عنوان یک فقیه، فیلسوف، متفکر و صاحب‌نظر در مسائل اساسی اسلام ارادت قلبی دارم. اگر خدای تعال به نسل کنونی ما، این توفیق را نداده که از شخصیت‌هایی مانند علامه طباطبایی و شهیدمطهری استفاده کند، اما به لطف خدا این شخصیت عزیز و عظیم‌القدر، خلا آن عزیزان را در زمان ما پر می‌کند.» (دیدار دانشجویان شرکت‌کننده در اردوی آموزشی-پرورش بسیج دانشجویی، ۶/۱۳۷۸/۱)